

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ראה

(חלק כד שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מחזור הראשון של לימוד הלכות שיחות
שבוע פרשת ראה, יט"כה מנחם-אב, ה'תשפ"ג (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ראה

וצריך להבין: הלא מפורש בכתוב⁸ „כי לא ישבתי בבית למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך באוהל ובמשכן” – הרי שגם משכן שילה אינו נחשב ל„בית”⁹, אלא ל„אוהל” (או משכן) בלבד.

ובפשטות אפשר לומר שהדבר תלוי כלפי מה הדברים אמורים: לגבי אוהל מועד – המשכן – נחשב שילה לבית; משא”כ לגבי בית המקדש שבירושלים אינו אלא אוהל¹⁰.

אבל מזה שיש נפק”מ מזה בדן מסוים – איסור הבמות – משמע¹¹, שגם במשכן שילה היה גדר של בית, ולכן „היא היתה מנוחה”.

ב. וי”ל הביאור בזה:

מצינו שהכתוב כולל בלשון אחת את שילה ואת בית המקדש שבירושלים: על הפסוק „המקום אשר יבחר ה’ איתא בספרי¹² „זו שילה ובית

א. בנוגע לחיוב להביא ולהקריב קרבנות בבית המקדש דוקא, והאיסור להקריב מחוץ למקדש – המדוברים בפרשתנו¹ – נמנים במשנה² (ועל-דרך-זה בספרי³) השלבים שהיו בזה: „משהוקם המשכן נאסרו הבמות . . באו לגלגל הותרו הבמות . . באו לשילה נאסרו הבמות ולא היה שם תקרה אלא בית אבנים . . והיא היתה מנוחה. באו לנוב וגבעון הותרו הבמות . . באו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להן [עוד] היתר והיא היתה נחלה”.

מלשון המשנה מובן, שמה ש„באו לשילה נאסרו הבמות” הרי זה מפני ששם היה „בית אבנים . . והיא היתה מנוחה”⁴ (ודלא כבגלגל שלפניו, שהוקם שם אוהל מועד⁵), וכלשון הרמב”ם⁶: „נקרא שילה בית”.

(1) יב, ד ואילך.

(2) זבחים קיב, ב.

(3) פרשתנו שם, ח.

(4) וראה בגמ’ שם (קט, א) „באו לירושלים כו’ ת”ר כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה כו’ זו שילה כו’”, ושם (קית, א) באו לשילה כו’ מנה”מ כתוב אחד אומר (ש”א א, כד) ותביאנהו בית ה’ שילה כו’. ואכ”מ.

(5) זבחים קית, ב. רמב”ם הל’ בית הבחירה פ”א ה”ב.

(6) בפיה”מ זבחים פי”ד מ”ו. וראה לשונו בהל’ ביהב”ח שם.

(7) וממשיך שם: וכן כתוב ותביאנהו בית ה’ שילה כו’. ואחר שהי’ שם בנין אז הוא מנוחה לפי שנתיישבו ולא היתה שם נסיעה והי’ צוה שלא להקריב בבמות לכשתהי’ שם מנוחה והוא מה שנאמר כי לא באתם עד עתה אל המנוחה

ומכאן ראי’ שבשעה שיגיעו אלי’ שיהא אסור עליהן להקריב בבמות. וראה הלשון בתרגום קאפח שם.

(8) ש”ב ז, ו.

(9) ראה תי” ורש”י שם. וראה זח”ב רמא, א.

רמב”ן עה”ת קרח טז, כא.

(10) וראה בארוכה ביאור הרי”פ פערלא

לסהמ”צ רס”ג מ”ע פד”פה.

(11) ואפילו את”ל שהנאמר בשילה ש”היא

היתה מנוחה” הוא רק סימן להזמן שאז נאסרו הבמות, הרי מובן, שהסימן שייך לתוכן הענין. ועי’ הסימן שבירושלמי דלקמן הערה 16.

(12) פרשתנו יד, כה (אלא דהכתוב מדבר לא בנוגע למקדש עצמו אלא) בנוגע לירושלים.

עולמים". ולא מצינו כן בנוגע למשכן שלפניו (וגם לא בנוגע ל"מקדש"¹³ שבנו וגבעון¹⁴).

בזמן שילה איסור להקריב במקום אחר (מחוץ למשכן שילה).

ומטעם זה הוקם שם בית של אבנים^{17*} (ונקרא בשם בית)¹⁸, כי בזה בא לידי ביטוי ענין של קביעות מקום¹⁹.

ג. על פי זה יש לבאר החילוק שבין הלימודים בענין היתר הבמות שהיה "כשנכנסו לארץ" ו"באו לגלגל", ובין היתר הבמות שהיה לאחר שחרבה שילה ו"באו לנוב וגבעון":

ובלשון הרמב"ם²⁰: "לפי שמיום שפסקו המחנות ונכנסו לארץ כו' והוא הזמן שבאו לגלגל נסתלקה מצות לא תעשה זו ונשאר מותר שכל מי שרוצה להקריב בבמה מקריב כמו שהיה קודם המשכן": היתר ההקרבה דאז בא בדרך

והחילוק שביניהם מובן בפשטות: כשהמשכן הוקם במדבר, אע"פ שגם אז נאסרו הבמות והיה חיוב להקריב קרבנות רק במשכן – לא היה זה "המקום אשר יבחר ה'", שהרי הוא לא ניצב במקום אחד, אלא נע ונתלטל ממסע למסע¹⁵. ופשיטא שאין לומר כן על י"ד השנים שכבשו וחלקו (שבהן היה המשכן בגלגל, ולא היתה מציאות של מחנות)¹⁶;

משא"כ על שילה חלה ההגדרה "המקום אשר יבחר ה'", כי היה זה מקום קבוע למשך שש"ט שנה¹⁷, וממילא היה

תבוא כו. ב. וראה פרש"י ב"מ פט, א ד"ה נתחייבו. פרש"י פסחים צא, א ד"ה מנין.

13) לשון הרמב"ם הל' ביהב"ח שם: ובנו שם מקדש. אבל בדה"ב א, ג"ח וגמרא שם (ק"ח, סע"ב), פיה"מ שם מ"ז (שהקימו בנוב וגבעון) אה"מ שנעשה במדבר. ואכ"מ.

14) וראה רמב"ן תבוא שם. ביאור הרי"פ פערלא שם. ועוד.

15) ובלשון הרמב"ם ריש הל' ביהב"ח, והי' לפי שעה".

ועיי"ש ברמב"ם שמביא ע"ז, שנאמר (פרשתנו יב, ט) כי לא באתם עד עתה וגו'. שהכתוב ממשיך "אל המנוחה ואל הנחלה" שקאי על שילה וירושלים (ספרי וגמרא שם ק"ט, א), והיינו שגם בנוגע להמשכן (ביחס לשילה) נאמר כי לא באתם עד עתה גו' (אבל ברש"י עה"פ פי' "כי לא באתם – כל אותם י"ד שנה"). וראה לקמן בפנים סעיף ג.

16) ראה פיה"מ להרמב"ם זבחים שם מ"ה (נעתק – חלקו – לקמן ס"ג). אבל בירושלמי מגילה פ"א הי"ב: זה סימן כל זמן שהארון בפנים הבמות אסורות יצא הבמות מותרות. וראה בארוכה מאירי מגילה ט, ב. ואכ"מ.

17) זבחים ק"ח, ב. רמב"ם הל' ביהב"ח שם.

– משא"כ ימי נוב וגבעון (רק) נ"ז שנה (זבחים ורמב"ם שם). ובפרט שנק' "במה" (דה"א טז, לט. כא, כט. דה"ב א, ג. שם, יג). "במה גדולה" (מ"א ג, ד. תוספתא זבחים ספ"ג).

17*) אבל להעיר מדעת הרמב"ם (דלעיל הערה 13) שגם בנו"ג בנו מקדש, דמשמע בנין אבנים (ראה לקו"ש חט"ז ע' 304 הערה 47. וש"י).

18) וראה לקו"ש שם ע' 305 ואילך, שגם בנוגע לג' מצוות שנצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ (וסדרן) למנות להם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות להם בית הבחירה (סנהדרין כ, ב וספרי עה"פ. רמב"ם ריש הל' מלכים) קיימו (גם) במשכן שילה (אף דהשלימות בזה היתה – בבית הבחירה בירושלים). שלכן לא הביא הרמב"ם בהל' מלכים שם הכתוב שבו מפורש בית הבחירה כ"א הכתוב "לשכנו תדרשו" (פרשתנו יב, ה), שלכמה פי' נאמר בשילה (ראה לח"מ שם). וראה לקמן הערה 32.

19) ראה מהרש"א לתוס' שבועות טו, א ד"ה אין העזרה.

20) פיה"מ זבחים שם. וראה הלשון בתרגום קאפח.

ביטל את ענין הבמות²⁷, אלא שלאחרי זה בא לימוד מיוחד „ליתן היתר בין זה לזה“.

ד. אבל עפ"י צריך להבין: מאחר שגם בנוגע לשילה נאמר הלשון „המקום אשר יבחר ה'“, למה נקרא דוקא בית המקדש שבירושלים בשם „בית הבחירה“, ולא המשכן שבשילה?

ועל כרחק צריך לומר, שאע"פ שגם שילה נקרא „המקום אשר יבחר ה'“, מכל מקום ישנו חילוק בבחירה בין שילה לירושלים.

ויובן זה בהקדים חילוקי הלשונות בפרשתנו בנוגע לחיוב ההקרבה בבית.

בתחילה נאמר בכתוב²⁸, „לא תעשון כן לה' אלקיכם (דהיינו, כפירוש רש"י): להקטיר לשמים בכל מקום, כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם גו' לשכנו תדרשו ובאת שמה והבאתם שמה עולותיכם גו'“; ולאחרי זה נאמר²⁹, „ועברתם את הירדן גו' והניח לכם גו' והיה המקום אשר יבחר ה' אלקיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה גו'“. ומבואר בספרי, והביא זאת רש"י בפירושו על התורה³⁰, שהכתוב הראשון „אמור לענין שילה“, והשני – „אמור לענין ירושלים“³¹.

ממילא, דכיון שאין כאן מחנות, הוי כדמעיקרא, קודם הקמת המשכן²¹.

משא"כ להיתר ההקרבה בבמה שלאחרי זמן משכן שילה נדרש לימוד מיוחד, כמו שדרשו²² מהכתוב²³, „כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה – אל המנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים, למה חלקן [הכתוב] כדי ליתן היתר בין זה לזה“, והיינו שיש צורך בהיתר מיוחד לזה.

ומשמעות הלשון „ליתן היתר בין זה לזה“ הוא, שהקס"ד לאסור את הבמות אז (הנשלל ע"י לימוד זה) [אינו מפני שהמשכן היה אז בנוב וגבעון, לאחרי שהיו מחנות, אלא] הוא משום שיש סברא לומר שמשבאו לשילה נתבטל כללות ענין הבמות (ועל זה בא הכתוב לחדש ו„ליתן היתר בין זה לזה“²⁴). וכן מובן גם מלשון רש"י בפירושו על הש"ס²⁵: „מנא הני מילי שהיה היתר לבמות אחר קדושת שילה משחרבה“.

ולכאורה, מאיזה טעם נאמר שמשבאו לשילה בטל לגמרי ענין הבמות?

אלא מוכח מזה, שבשילה נתחדש הענין דקביעות מקום (שלא היה קודם לכן) – „המקום אשר יבחר ה'“²⁶, וזה

21) אבל ראה רש"י במשנה שם ד"ה הותרו. פרש"י פרשתנו יב, ח דלמדין היתר הבמות בגלגל מהכתוב (שם) (לא תעשון גו') איש כל הישר בעיניו.

22) זבחים קיט, א.

23) פרשתנו יב, ט.

24) וראה הלשון בפיה"מ להרמב"ם שם מ"ז.

25) זבחים שם.

26) להעיר מפרש"י קידושין לו, א ד"ה

וללמדך.

27) ולהעיר מפירוש רבי חיים בתוס' ד"ה מאי קסבר זבחים (ס, ב) דלר"י דקאמר זה וזה שילה אתא לאשמעינן דשילה אין אחרי' היתר.

28) יב, ד ואילך.

29) שם, יו"ד ואילך.

30) שם, יא.

31) לשון רש"י שם. בספרי זה בא בהמשך להדרשה על „מבחר נדריכם“ שבהפסוק, ובפרש"י כתבו בד"ה „שמה תביאו“. אבל מובן

בכל מקום, שמטעם זה הוצרך להיות מקום מיוחד להקרבה, היינו שהיתה זאת בחירה (במקום) מחמת טעם וסיבה;

משא"כ ירושלים הוא המקום שבחר בו ה' (לא מחמת טעם³³, אלא) להיותו מקום השראת שכינתו יתברך – וממילא זהו גם כן המקום שבו צריכה להיות הקרבת הקרבנות („שמה תביאו“)³⁴.

(33) להעיר דגם כפשוטו, בזמן (דוד) שלמה בזמן שבנו בית הבחירה ה' מקדש (בנוב ג) גבעון (לא רק משכן כנגלגל). אלא שאז היו הבמות מותרות. ודין במה גדולה להם (ראה מ"א ג, ד ובפרש"י שם. דה"ב א, ג"ה. מאירי מגילה ט, ב. ובכ"מ). ואכ"מ.

(34) החילוק בין שילה וירושלים יש לבאר גם באופן אחר קצת:

בשילה בחירת המקום להקרבה הוא (בעיקר) שילה דשאר המקומות, שלא יקטירו בכל מקום (לא תעשון כן ג' כי אם אל המקום ג'). [היפך בממשכן – ע"פ פשטות הכתוב בפ' אחרי (יז, ה) בטעם האיסור דשחוטני חוץ ומצות הבאתם במשכן – „למען אשר יביאו בני את זבחים אשר הם זבחים על פני השדה והביאום לה' ג'". ראה ראב"ע שם. פיה"מ להרמב"ם זבחים שם מ"ה. וראה רש"י זבחים קיב, ב ד"ה בעשה דמפרש העשה מהכתוב הנ"ל „והביאום לה' ג'"];

משא"כ בירושלים (כמו במשכן) בחירת המקום הוא (בעיקר) חיוב ובחירת מקום זה בשביל הקרבה.

אבל מפשטות הכתוב בנוגע להמקדש בירושלים, „והי' המקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם” משמע, דהבחירה היא כדי שיהי' מקום לשכן ג' וכתוצאה מזה „שמה תביאו ג'”, ככפנים. וראה לקמן הערה 45.

משא"כ בשילה (אף שגם שם ממשיך „לשום את שמו שם”, הרי כיון שההתחלה היא בנוגע להקרבה – „לא תעשון כן כי אם אל המקום ג'”, משמע דהבחירה היא מצד ההקרבה, כנ"ל בפנים.

ובין כתובים אלו ישנו חילוק נוסף: בכתוב הראשון ההדגשה (ההתחלה) היא על האדם, הגברא, „והבאתם שמה עולותיכם ג'”, משא"כ בכתוב השני ההדגשה (ההתחלה) היא על המקום „שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם ג'”.

וי"ל שהדבר נובע מחילוק כללי שבין כתובים אלו:

בפסוקים שבתחלת הענין בתורה מבואר האיסור „לא תעשון כן לה' אלקיכם” – „להקטיר לשמים בכל מקום”, וכהמשך (ותוצאה) מאיסור זה בא החיוב „כי אם אל המקום ג'”³², היינו, שבענין הבחירה במקום מיוחד זה מודגש שתוכנו הוא שלילת הקרבת קרבנות „בכל מקום” – כי אם שיקריבום במקום פסוק המיוחד משאר המקומות ע"י בחירתו יתברך.

משא"כ בכתוב השני ההתחלה היא בצד החיובי – „והיה המקום אשר יבחר ה' אלקיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו ג'”, והיינו דאדרבה – „שמה תביאו” הוא כתוצאה מכך שזהו „המקום אשר יבחר ה' אלקיכם בו”.

ה. ומובן מזה, דאין הכי נמי שהיה אף בשילה ענין הבחירה, אבל בתוכן הבחירה ישנו חילוק עיקרי בין שילה לירושלים:

בשילה היתה הבחירה במקום רק כתוצאה מהאיסור „להקטיר לשמים

שגם בספרי הכוונה לעצם המצוה דהבאת קרבנות.

(32) ראה ג' א"א בפרש"י (שם, ה) דכל הפסוק „כי אם אל המקום אשר יבחר ג'” קאי על שילה. ועד"ז בג' א"א שם, יד. אבל ראה רא"ם ושפ"ח (ועוד) בפרש"י בפסוקים הנ"ל.

וגם זה מודגש בשינויי הלשונות שבכתובים הנ"ל:

בשילה כתיב „המקום אשר יבחר ה' אלקיכם גו' לשום שמו שם", אבל בנוגע לירושלים לשון הכתוב הוא „אשר יבחר ה' אלקיכם בו לשכן שמו שם"³⁸: בשילה אין הבחירה „בו" (במקום^{38*}), אלא „לשום את שמו"³⁹, משא"כ בירושלים, „יבחר ה' אלקיכם – בו"³⁹, במקום³⁹.

ז. עפ"ז מובן מה שקרא הרמב"ם להלכות אלו „הלכות בית הבחירה",

[אע"פ שבתחלה, ב„כותרת" להלכות בית הבחירה, שם נמנו המצוות שנתבארו בהלכות אלו⁴⁰, כתב הרמב"ם שהמצוה הראשונה היא „לבנות בית המקדש" (ולא „בית הבחירה"); ועל-דרך-זה בהלכות אלו גופא, תיכף בתחילת ההלכה הראשונה הביא את הכתוב⁴¹, „ועשו לי מקדש" (ולא הכתוב⁴² שנאמר בו לשון

בסגנון אחר: הבחירה בשילה היתה לצורך בני ישראל³⁵, כדי שיהיה להם מקום מיוחד להקרבה (ולא – בכל מקום, כמו שהיה קודם לזה, בזמן היתר הבמות); משא"כ הבחירה בירושלים היתה מצד הקב"ה כביכול, שהוא יתברך בחר כביכול מקום לשכינתו – „זאת מנוחתי עדי עד"³⁶.

ו. מן החילוק באופן הבחירה שבין שילה לירושלים מסתעף חילוק גם בשייכות אל הענין הנבחר:

מאחר שהבחירה בשילה היא כדי שיהיה מקום מיוחד להקרבה, הרי בעבור זה די שתהיה הבחירה במקום (הבית, אף שאינה בבית שנבנה עליו);

משא"כ בירושלים, זו היא בחירה מצד עצמה (בלי טעם המגביל) בענין, ולפיכך כולל הדבר הן את מקום (הבית) והן את הבית עצמו. ואדרבה, מאחר שזהו מה שבחר הקב"ה, השכינה, למנוחתו „עדי עד" – מובן שהמנוחה בפורעל נעשית ע"י הבית, והבית גופא הוא „בית הבחירה"³⁷.

הם המקום הנבחר כו' כי אם זה המקום שהוא הר המורי כו'. וראה רמב"ן פרשתנו טז, ט. פנים יפות ס"פ פנחס.

(38) ראה כלי יקר פרשתנו יב, ד „המפרשים אמרו" (אלא שלדעתו אינו כן).

(38*) כי שלישות הבחירה בהמקום הוא כאשר ישנה הבחירה (גם) בהבית (שבמקום זה). ומכיון שבשילה לא היתה בחירה בהבית, מובן שאי"ז בחירה בשלימותה (גם) דהמקום. וכנ"ל הערה 37. (39) ואולי י"ל עוד חילוק: לשום – שייך גם לרגע, ארעי; לשכן – משמעותו קביעות.

(40) שגם זה הוא מהרמב"ם – וראה הקדמתו לספרו.

(41) תרומה כה, ח.

(42) כהובא בסנהדרין שם וספרי עה"פ. וכמו שכתב הסמ"ג מ"ע קסג וברמזי מ"ע שם. וראה כס"מ ריש הל' ביהב"ח. נ"כ הרמב"ם ריש הל' מלכים. ובארוכה לקו"ש חט"ז ע' 298 ואילך.

(35) להעיר משפתי חכמים בפרש"י פרשתנו יב, ג.

(36) תהלים קלב, יד.

(37) ועפ"ז אולי יש לבאר ולתווך מה שבכ"מ מפורש דאין שילה בכלל המקום אשר יבחר ה' – ראה ספרי פרשתנו (יב, יח) לפני ה' זו שילה, במקום אשר יבחר זו ירושלים [אבל שם י"ל כיון דכל הרואה בשילה דשם נאכל קק"ל (מגילה ט, סע"ב. זבחים קיב, ב) אינו המקום אשר יבחר כירושלים שבו נאמר ענין הבחירה בפ"ע (כפרשתנו שם. ושם יד, כג ואילך. וראה זבחים קטז, סע"ב ואילך. שפת אמת שם)]. רד"ק (מ"א ח, יג) – כיון דלא הוי (גם) בהבנין א"כ אי"ז אמיתית ענין הבחירה גם בהמקום (כדלקמן הערה 38*). אבל לכא"ל לא משמע כן מלשון הרד"ק שם „גלגל וישלה ונבו וגבעון . . לא היו

„בחירה“⁴³); יתר על כן: את ההלכות שלאחרי זה אודות בית המקדש קרא הרמב"ם בשם „מקדש“ – „כלי המקדש“, „ביאת מקדש“],

דבזה מודגש שעיקר החידוש שבבית המקדש בירושלים, „בית עולמים“, הוא בחירת הקב"ה⁴⁴.

וזה בא לידי ביטוי גם בזה (אף) הבית הוא „בית הבחירה“⁴⁵.

ח. ע"פ כל הנ"ל יש לבאר גם לשון הרמב"ם⁴⁶ „כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית⁴⁷ לה' כו" – דלכאורה:

מאחר שעיקר החידוש בבית עולמים הוא ענין הבחירה, היה לו להרמב"ם לומר „כיון שנבחר בית עולמים?“ יתר על כן: לשון המכילתא⁴⁸ הוא אכן על-דרך-זה – „עד שלא נבחרה ירושלים כו' עד שלא נבחר בית כו"“, והרמב"ם משנה מלשון המכילתא וכותב „כיון שנבנה המקדש“.

וע"פ הנ"ל יש לומר, שיש שני פרטים בבחירה במקדש שבירושלים, כל אחד מהם בזמנו:

הבחירה במקום המקדש אשר בהר המוריה, שהיתה⁴⁹ בימי האבות⁵⁰,

ולכן היה זה „המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק והוא

(43) וכן לשונו במנין המצות בריש ספר היד מ"ע כ. סהמ"צ שם (לפנינו. אבל בתרגום העליר וקאפח: בית עבודה).

(44) ראה לקו"ש ח"ט ע' 143 ואילך. וש"נ. וראה שיחת ש"פ מ"טו"מ תשמ"ב.

(45) לכאורה י"ל שלדעת הרמב"ם פ"י „בית הבחירה“ היינו – בית הנבחר להקרכת הקרבנות (וראה לעיל הערה 34). ועפמ"ש"כ בסהמ"צ מ"ע כ דהמ"ע היא „לבנות בית הבחירה לעבודה בו יהי' ההקרבה“ (ראה בארוכה לקו"ש ח"א ע' 120 ואילך). וראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ט ה"ג „וירושלים נבחרת לכך“.

אבל מדיוק לשונו בספר היד* בריש הל' ביהב"ח בגדר המ"ע „לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו כו" משמע, שהבית והמצוה בבנייתו אינו בשביל ההקרבה כ"א „בית לה'“ (והיינו להשראת השכינה), אלא שהבית צ"ל באופן ש„מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות“ (וראה לקו"ש ח"ד ע' 1346 הערה 34). וכן מוכח מלשונו שם ה"ג (נעתק לקמן ס"ח) „נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה'“ ומביא הכתובים (דה"א

כב, א. א. תהלים קלב, יד) „זה הוא בית לה' האלקים . . . זאת מנוחתי עדי עד“ כדלקמן בפנים.

(46) הל' בית הבחירה פ"א ה"ג.

(47) ידועה השקו"ט באחרונים „דלבנות בית בית כו' ואין שם בית“ משמע דלא נאסרו במות! (ראה מעשי למלך על אתר). וראה לקו"ש חט"ז ע' 466 הערה 12, די"ל דההמשך ברמב"ם „ולהקריב בהן קרבן“ – „בהן“ (בהמקומות) ולא „בו“ (בהבית) – מורה שמוסיף ענין שני, איסור הקרבה (במק"א) בכמות. ע"ש.

(48) בא בתחלתה.

(49) ולשון המכילתא „עד שלא נבחרה ירושלים כו' עד שלא נבחרה בית עולמים כו" היינו הבחירה בפועל למזבחות ולהשראת השכינה כהמשך במכילתא „יצאת א"י כו' יצאת ירושלים“. וראה מפרשי המכילתא. וכמה גירסאות בהמכילתא שם ובפירושה.

(50) וע"ד הבחירה בא"י שהיא היתה, כשברא העולם כו' בחר בא"י (תנחומא פרשתנו ח) – ראה לקו"ש ח"ח ע' 402.

* שכתבו בלה"ק. משא"כ סהמ"צ שכתבו בערבית. ובידנו רק העתקות – וצ"ע פ"י התיבה בערבית בדיוק ואין ללמוד מפ"י התיבה עתה – כי כידוע דיוק פ"י התיבות בכל לשון – משתנה במשך הזמן. ולהעיר מהכלל אפילו בלה"ק – ל' תורה לחוד ול' זכמים לחוד.

ועוד שספר היד הוא: א) פסקי הלכות, ב) בתראי לגבי סהמ"צ יד מלאכי כללי הרמב"ם אות כג).

„שמה (תביאו)“, וזה הגורם ממילא שצריך להיות שם „תביאו“:

החיוב להקריב קרבנות בשילה דוקא (בזמן משכן שילה) הוא „חיוב גברא“: מאחר שישאל נצטוו להקריב קרבנות, ולאחרי זה נוסף בחיוב זה שצריך להיות במקום מיוחד – בחר הקב"ה בעבורם (במשכן) שילה שיהיה למקום ההקרבה⁵⁵ (וזהו בדוקא – שחל עליהם איסור להקריב מחוץ לשילה⁵⁶);

משא"כ בירושלים, שענין הבחירה בה הוא מצד עצמו, וקאי על החפצא על הבית, „בית הבחירה“, י"ל שמצות ההקרבה שם – „להקריב כל הקרבנות בבית הבחירה“⁵⁷ – היא גם מצד ה„חפצא“ דהקרבן.

ועפ"ז יומתק לשון הרמב"ם בספר היד⁵⁸, במצות ההקרבה בבית הבחירה, שלא פתח בחיוב האדם – „מצות עשה להקריב כל הקרבנות בבית הבחירה“, אלא בקרבנות: „כל הקרבנות כולם כו' מצות עשה להקריב בבית הבחירה“, דמזה משמע שהחיוב להקריב קרבנות שם דוקא (אינו רק תנאי באופן ההקרבה מצד המקריב, הגברא, אלא) הוא גם⁵⁹ מצד הקרבנות, החפצא.

המקום שבנה בו נח כו', כמו שביאר הרמב"ם בפ"ב⁵¹;

והבחירה בהבית עצמו, שנתחדשה כאשר „נבנה המקדש בירושלים“ (ואז נוספה שלימות הבחירה גם במקום), ולכן דוקא אז „נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה“.

ובזה מבואר גם הטעם שהביא הרמב"ם ראיות לזה מהכתובים⁵² – „ויאמר⁵³ דוד זה הוא בית ה' האלקים וזה מזבח לעולה לישראל“, שבו משמיענו שהבחירה היא (לא רק במקום המקדש, אלא גם) בהבית גופא; והפסוק השני, „ואומר אַת מנוחתי עדי עד“, שבו מוסבר הטעם שהבחירה היא (גם) בהבית – מאחר שהקב"ה בחר במקום זה (לא לשם טעם ותפקיד מיוחד, מקום להקרבה, אלא) „אַת מנוחתי עדי עד“ – ולכן הבחירה היא בהבית עצמו⁵⁴.

ט. עפ"ז מובן גם החילוק הנ"ל (ס"ד), שבשילה כתיב „והבאתם (שמה)“, ומתחיל הכתוב בחיוב ההבאה של האדם (וזהו הגורם שצריך להיות „שמה“), ובירושלים כתיב בתחלה

55 ולפי כהנ"ל י"ל שג"ג נלמד מהיתר הקרבה בכמה לאחר שילה (כנ"ל ס"ג) שאין זה מקום מנוחת השכינה בקביעות, כנ"ל בארוכה.

56 וראה לעיל הערה 34.

57 לשון הרמב"ם במנין המצות בריש ספר היד, מ"ע פד. ועד"ז בהכותרת להל' מעשה הקרבנות מצוה כא.

58 הל' מעה"ק רפי"ח.

59 כפיה"מ להרמב"ם שם מ"ט הביא הכתוב (יא) „שמה תביאו גו'“ שבפסוק „והי' המקום אשר יבחר ה' בו גו'“. אבל גם בהפסוק (יד) שהביא בהל' מעה"ק שם, ובסמ"צ ומנין המצות שם,

51 הל' ביהב"ח ה"א וה"ב. וראה לקו"ש חיי"ט שם.

52 ראה גם לקו"ש חיי"ט שם הערה 47. לקו"ש חט"ז שם.

53 דה"א כב, א.

54 ולכן נקרא „בית עולמים“, הבית גופא (אף שהבית עצמו נחרב). ובלשון הרמב"ם (הל' ביהב"ח פ"ו הט"ז) „לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטילה והרי הוא אומר כו' אע"פ ששמומין בקדושתן הן עומדים“ – הבית לא רק המקום. וראה לקו"ש חיי"א ע' 177 ואילך. חט"ז ס"ע 467 ואילך.

וי"ל שזהו מחמת הטעם הנ"ל: השכינה, הרי זה גורם גם חיוב על מאחר שישנו בית הבחירה, שהוא מקום החפצא דהקרבנות, שצריך להקריבם בבית זה.

(משיחות ש"פ מטו"מ וש"פ ראה תש"מ;
ש"פ דברים תשמ"ב)

נאמר „שם תעלה עולותיך ושם תעשה“, ולא כבשילה „והבאתם שמה גו" (כנ"ל).

